EUROOPA ÜHENDUSTE KOMISJON

Brüssel 22.2.2008
KOM(2008) 108 lõplik

KOMISJONI TEATIS NÕUKOGULE JA EUROOPA PARLAMENDILE

METALLITÖÖSTUSE KONKURENTSIVÕIME KOHTA

Panus ELi majanduskasvu ja tööhõive strateegiasse

{SEK(2008)246}

Sissejuhatus

Metallitööstusel on oluline koht paljude Euroopa tööstusharude väärtuse loomise ahelas. Käesolevas teatises hinnatakse metallitööstuse konkurentsivõimet ja antakse soovitusi edaspidiseks. Teatis on jätkuks komisjoni 2005. aasta teatisele, milles käsitleti ELi tööstuspoliitikat ning pakuti välja mitmeid algatusi erinevate sektorite jaoks, kaasa arvatud teatis, milles hinnatakse tooraine ja energiavarustuse mõju Euroopa metallitööstuse konkurentsivõimele[1] ning selles võetakse arvesse ka tööstuspoliitika 2007. aasta vahekokkuvõtet[2].

Kuna metallitööstus on olemuslikult väga energiamahukas, siis mõjutab seda otseselt ühenduse poliitika energia ja kliimamuutuste valdkonnas. 2007. aasta märtsis toimunud Euroopa Ülemkogul rõhutati *selle energiamahuka sektori olulisust* ning toonitati, *et selle Euroopa tööstusvaldkonna konkurentsivõime suurendamiseks ja keskkonnamõju vähendamiseks on vaja majanduslikult tõhusaid meetmeid.* Samas kontekstis teadvustatakse komisjoni 23. jaanuaril 2008. aastal avaldatud taastuvenergia ja kliimamuutuste paketis energiamahuka tööstuse eriolukorda, mis on otseselt seotud ülemaailmse konkurentsivõime tagamisega.

Käesolevas teatises käsitletakse peamisi sektorit mõjutavaid tegureid ning selgitatakse, kuidas komisjon, liikmesriigid ja tööstusharu saavad sektori konkurentsivõimet tulevikus kaitsta ja tugevdada, aidates kaasa ambitsioonika eesmärgi täitmisele, milleks on kasvuhoonegaaside heitkoguste vähendamine aastaks 2020.

Kesksete küsimuste puhul on võetud arvesse 2006. aasta septembris toimunud avaliku arutelu tulemusi. Enne arutelu võeti vastu komisjoni talituste töödokument,[3] milles esitati sektori üksikasjalik kirjeldus statistiliste andmete ja olulisemate majanduslike suundumuste abil.

1. METALLITÖÖSTUSE TUNNUSJOONED JA VÄLJAKUTSED

1.1. Peamised struktuurilised omadused

Metallitööstust[4] peetakse põhitööstuseks, sest metallitootmine on väärtusahela esimene oluline etapp mitmete tööstusharude puhul, mis toodavad kapitalikaupu (masinatööstus, autotööstus, laevaehitus, lennundus- ja kosmosetööstus, ehitus) ja tarbekaupu.

Metallitööstus on kesksel kohal enamike arenenud majandusega riikide ja ka paljude kiiresti areneva majandusega riikide tööstusstruktuuris. Metallitööstuse peamised tunnusjooned on järgmised.

Kapitalimahukus: vaja on väga ulatuslikke investeeringuid tehnoloogiasse ja tootmisvahenditesse, mille eluiga on väga pikk (üldiselt vähemalt 20–30 aastat). Seetõttu on investeerimisotsuste tegemiseks tarvis toetatavat ja ennustatavat reguleerivat raamistikku.

---

1 KOM(2005) 474 lõplik, 5.10.2005, II lisa.
2 KOM(2007) 374 lõplik, 4.7.2007.
3 SEK(2006) 1069, 2.8.2006.
4 Must- ja värvilised metallid nagu on defineeritud lisas, NACE-kood 27, Eurostat.

Suur energiakulu: tööstusharu tootmisprotsessis kulutatakse väga palju energiat. Metallide tootmiskuludest moodustavad kulutused energiale rohkem kui 10% ning mõnel juhul võivad need olla isegi 37% (nt alumiinium ja ferrosulamid).

Täpsem teave ELi metallitööstuse ning tema osa kohta maailmamajanduses on esitatud lisas.

1.2. Tooraine olulisus

Muu tooraine kui energia kättesaadavus on väga oluline küsimus, sest metallide tootmine ELis sõltub maagi ja kontsentraatide impordist kolmandatest riikidest. Paljusid maake toodetakse ELis suhteliselt väikestes kogustes maailma kogutoodanguga võrreldes, nt nikkel (1,7 %), rauamaak (2 %), vask (5 %)[5].

Sõltuvust imporditavast toorainest aitab vähendada asjaolu, et metallid on peaaegu täielikult ja lõputult taaskasutavad. Metalli taaskasutamine on viimastel kümnenditel tugevalt kasvanud ning see moodustab 40–60 % ELi metallitootmisest.

Taaskasutamiseks on vaja oluliselt vähem energiat, nt alumiiniumi ümbersulatamiseks (metallijääkidest) kulub vaid 5 % elektrienergiast, võrreldes esmase sulatamisega.

1.3. Koht ja olulisus Euroopa majanduses

2005. aastal oli ELi 27 liikmesriigi metallitööstuse käive umbes 316 miljardit eurot ning sektoris töötas 1,13 miljonit inimest (osakaalud on vastavalt 4,5 ja 3,3 protsenti kogu ELi tööstusest)[6].

Metallitööstus on osa keerulisest majandusvõrgust, kuhu lisaks varustavatele sektoritele kuuluvad ka laiad ELi tootmissektori segmendid, nagu autotööstus ja ehitus. Sellesse võrku kuulub mitmeid kriitilisi seoseid, mis põhinevad muu hulgas kvaliteedinõuetel ja innovatsioonil ning mille alusel kujuneb metallide väärtusahel.

ELi tööstusstruktuuri traditsiooniliseks tugevuseks on see, et metallide tarneahel ja sellega seotud tööstusharud on teineteisele geograafiliselt lähedal ning neil on ühised huvid (tehnilised, logistilised, innovatsiooni ja klienditeenindusega seonduvad). See on viinud tiheda koostööni lõpptarbijatega ja vastastikuse sõltuvuseni, eelkõige kõrgekvaliteedilise terase ja värviliste metallide arendamise ja tootmise puhul.

1.4. Tööstusharu struktuur ja VKEd

Kuna selles sektoris tegutsemiseks on vaja palju kapitali, siis domineerivad turul suurettevõtted, eelkõige primaaralumiiniumi ja lehtterase puhul.

Euroopa metallitööstuse konsolideerimine ja ümberkorraldamine on jõudnud juba päris kaugele ning sellega on kaasnenud integreerumine globaalse turuga. Teraseettevõtete tegutsemine riigi tasandil on asendunud tegutsemisega kogu Euroopas ning hiljuti on tugevnenud ka globaalne haare, kui Euroopa ettevõtted on omandanud ettevõtteid väljaspool Euroopat või on väljastpoolt Euroopat pärinevad firmad ise Euroopa ettevõtteid üle võtnud.

---

5 SEK(2007) 771.

6 Vt lisa, tabel 1.

Siiski tegutsevad esimeses tootmisetapis, kus valmistatakse metalle ette kasutamiseks järgmistes etappides ja mis on tihedalt seotud metallide tootmisega, peamiselt väikesed ja keskmise suurusega ettevõtted.

1.5. Globaliseerumise ja kiiresti kasvava majandusega riikide mõju

Enamik metalle, eelkõige värvilised metallid ja nende toore, on globaalsel turul vabalt kaubeldavad. Kauba hinda mõjutab globaalne nõudlus ja pakkumine ning suured tsüklilised hinnamuutused on olnud tavalised.

Paljude kasvava majandusega riikide areng on suurendanud globaalset nõudlust ning metallide ja metalltoodete hinda. Sellega on kaasnenud enneolematu surve tooraine pakkumisele ja hinnale. Hiinas on terase tootmine kasvanud viimastel aastatel kiiresti, keskmiselt 20 % aastas. Kolme aasta jooksul on Hiina muutunud terase netoimportijast maailma suurimaks terase eksportijaks ning on praegu maailma suurim terase, alumiiniumi, vase, plii ja tsingi tootja[7].

Kuna metallitööstus tarnib olulisi tooteid töötlevale tööstusele, kuid on samas ka tugevalt sõltuv toorainest, energiast ja kvalifitseeritud tööjõust, siis tuleb sektori tegevust vaadelda säästva arengu raamistikus.

1.6. Konkurentsivõime

Metallitööstus on suutnud oma konkurentsivõime säilitada pidevate ümberkorralduste ja konsolideerimistega, mille eesmärk on olnud kulude vähendamine ja siirdumine väärtuslikematesse turusegmentidesse.

ELi metallisektor on kaugenemas oma traditsioonilisest positsioonist, milleks on vähese lisaväärtusega rasketööstus (töötaja lisatud väärtuse indikaator on ületanud töötleva tööstuse keskmise).

Innovatsioon on olnud peamine konkurentsivõimet suurendav tegur. Seda kajastavad nii olulised muutused tootevalikus kui ka uute tehniliste lahenduste väljaarendamises, näiteks väärismetallide puhul. *Innovation Sector Index*'i[8] järgi on tööstusharu innovatsiooninäitajad võrreldes teiste NACE tööstus- ja teenuste sektoritega keskmised.

ELi metallitööstus on sõltuv majandustsüklitest ning on viimasel ajal saanud kasu märgatavast nõudluse kasvust maailmas. See on viinud hinnad üles[9] ning parandanud mitmete sektori ettevõtete finantsolukorda, kuid põhjustanud samas probleeme teistele töötleva tööstuse harudele, mis kasutavad metalli.

Hoolimata nendest positiivsetest arengutest, on põhjust ka muretsemiseks.

– EL 25 on kaotamas oma turuosa maailma metallitootmises (eriti tuleb märkida alumiiniumi – 1982. aastal 21 %, kuid 2005. aastal 9 % – ning terast, mille vastavad numbrid on 25 % ja 16 %). Sellise suundumuse on paljuski põhjustanud kiiresti suurenenud tootmine areneva majandusega riikides.

---

7 Vt lisa, tabel 4.

8 PRO INNO Europe initiative – INNO Metrics measure: http://www.proinno-europe.eu/extranet/admin/uploaded_documents/EIS_2005_European_Sector_Innovation_Scoreboards.pdf

9 Vt lisa, joonis 3.

– Euroopa toodangu tarbimine Euroopas[10] on viimase kahekümne aasta jooksul vähenenud, eelkõige toorterase ja alumiiniumi puhul.

– ELi metallitööstus sõltub tugevalt energia hindadest ja imporditud materjalidest.

ELi terasetööstuse ümberkorraldamine 1980. aastatel ja 1990. aastate alguses on heaks näiteks. See tõi kaasa tööhõive vähenemise kahe kolmandiku võrra (750 000st alla 250 000ni) ning tootmisvõimsuse vähenemise EL 15s 60 miljoni tonni võrra[11]. Ümberkorraldamine oli vajalik tööviljakuse tõstmiseks ning Euroopa terasesektori elujõulisuse ja konkurentsivõime taastamiseks.

Terasetööstuse ümberkorraldus on seadnud löögi alla eelkõige uute liikmesriikide üleminekumajandused. Siiski on nüüdseks ilmnenud julgustavaid märke konsolideerumisest ja taastumisest. Sektori elujõulisuse demonstreerimisele suunatud programmide ja kavade[12] tõttu tõusis tootlikkus märgatavalt ning vananenud tehaseid suleti või moderniseeriti, mis oli positiivne ka keskkonnakaitse seisukohast. Tšehhi ja Poola ettevõtete tootlikkus (terasetonne töötaja kohta) suurenes ajavahemikus 2003–2006 hinnanguliselt 30 %[13].

1.7. Sotsiaalne mõõde

ELi metallitööstuse tugevuseks on see, et on olemas kvalifitseeritud tööjõud[14].

Siiski on sektoril järjest raskem kvalifitseeritud töötajaid ligi meelitada. Metallisektoris ületab inseneride nõudlus selgelt pakkumist.

Terasetehnoloogia platvorm on toonud välja järgmised probleemid:

- vananev tööjõud metallisektoris, samuti sellega seonduvates uurimis- ja tehnoloogiakeskustes;
- vajadus uute pädevuste järele, kaasa arvatud juhtimisoskus ja ettevõtlikkus;
- olemasolevate koolitusvõimaluste ning põhikoolitust, teadus- ja arendustegevust ning elukestvat õpet ühendavate struktuuride parem ärakasutamine;
- juhtide ja tehnilise personali liikuvus.

Tööturu osapoolte dialoog on olnud traditsiooniline osa ELi terasepoliitikast alates Euroopa Söe- ja Teraseühenduse (ESTÜ) loomisest 1952. aastal. Seoses ESTÜ asutamislepingu kehtivuse lõppemisega moodustati 2006. aastal spetsiaalne terasesektori Euroopa sotsiaaldialoogi komitee. Sidusrühmade ühise taotluse kohaselt kavandatakse sarnast algatust ka värvilise metalli sektori jaoks.

---

10 Suhtarv: toodang võrreldes tarbimisega.

11 Esmane terasetoodang ja valtsimine ESTÜ asutamislepingu definitsiooni kohaselt.

12 Ümberkorraldusprotsessi peamised reeglid on sätestatud Euroopa Lepingutes, 1993–1996.

13 Järelevalvearuanne Tšehhi Vabariigi ja Poola terasesektori ümberkorraldamise kohta, Euroopa Komisjon.

14 Vt ka lisa, joonis 2.

1.8. Keskkond

Metallitööstuse tootmisprotsess on üldiselt väga energiamahukas ning koos kaevandustegevusega võib see oluliselt mõjutada keskkonda (õhu-, vee- ja pinnasesaaste ning kaevandamise puhul maakasutuse nõuded).

Siiski võib metallidest olla keskkonnale ka palju kasu. Metalle saab lõputult taaskasutada, ilma et nende põhiomadused muutuksid. Taaskasutamiseks on vaja märkimisväärselt vähem energiat kui metallide esmaseks tootmiseks maagist. Taaskasutamine vähendab esmase tooraine kulu ning kaevandamisest ning maagitranspordist tulenevat mõju keskkonnale.

Energiatõhususe seisukohalt on oluline märkida, et kuigi metallitootmine on viimase 15 aasta jooksul pidevalt kasvanud, on Euroopa metallitööstuse energiakulu jäänud samaks või isegi vähenenud.

Saaste puhul on saavutatud mitmete õhusaasteainete märkimisväärne vähenemine. Kuigi metallitootmisega kaasneb palju süsinikdioksiidi heiteid, oli nende osakaal EL 15s 2005. aastal toimunud kasvuhoonegaaside heites 5,7 %[15]. Ajavahemikus 1990–2005 vähenesid heited terase ja raua tootmise puhul 11 % ning värviliste metallide puhul 2 %, kuigi tootmismaht suurenes samal perioodil vastavalt 5 % ja 11 %.

Toorainete ökotõhususe puhul tuleb märkida, et kuigi tooraine kasutamist metallide tootmisel on vähendatud (nt terasest ja alumiiniumist joogipurkide puhul), on toodete funktsionaalsus paranenud[16]. Seda suundumust tuleb pidevalt tugevdada, et parandada üldist ökotõhusust, mida mõjutab ka pidev tootmismahu suurenemine.

2. INTEGREERITUD LÄHENEMISVIIS ELI METALLITÖÖSTUSE KONKURENTSIVÕIME EDENDAMISELE

Integreeritud lähenemisviis peaks sisaldama järgmisi elemente:

- tagada konkurentsivõimelise hinnaga energiavarustus hästi toimiva energiaturu abil;
- luua tingimused, mis võimaldaksid sektoril täita ühenduse keskkonnaalaseid eesmärke ja kohaneda ambitsioonikate kliimamuutusealaste eesmärkidega;
- toetada teadus- ja arendustegevust, innovatsiooni ning kõrgel tasemel ametioskusi;
- luua avatud ja konkurentsil põhinevad globaalsed turud ning eemaldada kaubandusmoonutused metalli- ja toorainekaubandusest.

2.1. Energiapoliitika

ELi metallitööstuse konkurentsivõimet mõjutab gaasi- ja elektrihindade kiire tõus. Samuti on probleemiks muutused pikaajaliste tarnelepingute sõlmimises.

---

[15] Euroopa Keskkonnaagentuuri tehniline aruanne nr 7/2007. Kuna aruandlus võib olla liikmesriigiti erinev, siis ei liigitata kõiki metallitööstuse süsinikdioksiidi heiteid CRF kategooriasse 2.C.

[16] Terasest purkide kaal vähenes 16 % ja alumiiniumpurkide kaal 30 % ajavahemikus 1980–1998.

Energiasektorit käsitlenud uuringu lõpparuandes[17] on rõhutatud, et ELi energiaturud ei toimi piisavalt hästi ning takistavad kasu saamist energiaturu liberaliseerimisest. See puudutab ka energia hindu.

Euroopa Ülemkogu kinnitas Euroopa energiapoliitika tegevuskavas (2007–2009),[18] et vaja on uusi meetmeid, et luua täielikult konkurentsil põhinev gaasi ja elektri siseturg, millega kaasneks ka tootmise ja tarnimise eraldamine võrguteenustest (lahtisidumine).

Nende poliitiliste eesmärkide saavutamiseks võttis komisjon 19. septembril 2007 vastu õigusaktide ettepanekute paketi, et tagada tegelik ja tõhus võimalus valida tarnijat ning suurendada turu läbipaistvust, kaasa arvatud hindade osas.

Kuna paljude kavandatud meetmete mõju vastavatele tööstusharudele ilmneb alles tüki aja pärast, siis kaaluvad mitmed liikmesriigid võimalust üleminekumeetmeteks, et metallitööstus oleks praegusest prognoositavam.

Lisaks eespool nimetatud ettepanekutele on asjakohased ka järgmised meetmed.

Meetmed

1. Valitsusasutused peaksid hindama algatusi, mis on seotud elektri ühistootmisega, pikaajaliste lepingute ja partnerlustega. Liikmesriikide vahel tuleks vahetada teavet võimalike lahenduste ja heade tavade kohta, mis on kooskõlas konkurentsi- ja siseturu reeglitega.

2. Komisjon annab asjakohasel viisil nõu (kaasa arvatud pretsedendiõigus), kas pikaajalised energiatarnelepingud on ühenduse õigusega kooskõlas.

3. Energiatõhususe suurendamiseks edendab komisjon koostöös tööstusharuga konkurentsivõime ja innovatsiooni programmi raames energiasäästmise parimaid tavasid metallitööstuses.

2.2. Keskkonnapoliitika

Kliimamuutused

Kuna metallitööstus tekitab hulgaliselt süsinikdioksiidi heidet, siis oodatakse sellelt suurt panust kliimamuutustega võitlemisel.

Metallitööstus peab saavutama kõrge keskkonnasäästlikkuse ja energiatõhususe taseme ilma konkurentsivõimet kaotamata. Euroopa Liidu huvides ei ole, et tööstusharu viib tulevikus oma tootmise riikidesse, kus heitekoguste piirangud ei ole nii ranged (nn süsinikdioksiidi leke), millel iseenesest oleksid negatiivseid keskkonnamõjud ja majanduslikud tagajärjed. Seetõttu pööratakse komisjoni 23. jaanuaril 2008. aastal avaldatud taastuvenergia ja kliimamuutuste paketis[19] tähelepanu energiamahuka tööstuse eriolukorrale. Paketis on esitatud selged kriteeriumid selliste energiamahukate tööstusharude määratlemiseks, mida võib ohustab nn süsinikdioksiidi leke. Komisjon määratleb kõnealusesse kategooriasse kuuluvad tööstussektorid ja neile alluvad sektorid; neile tuleb eraldada 100 % maksuvabasid toetusi

[17] Sektori uuring SEK(2006) 1724 , lk 4.
[18] Euroopa Liidu Nõukogu, 7224/07, eesistujariigi järeldused, 9. märts 2007.
[19] Eelkõige KOM(2008) 16 lõplik.

tingimusel, et kasutatakse kõige tõhusamaid tehnikaid. Tootmisprotsessi puhul tuleb järgida rangeimaid nõudeid. Kõnealuses valdkonnas hindab komisjon, kas metallitööstus kvalifitseerub sellisele kohtlemisele. 2012. aasta järgset perioodi käsitleva globaalse kliimamuutuse kokkuleppe rahvusvaheliste läbirääkimiste taustal hindab komisjon taas kord energiamahuka tööstuse olukorda ja võib teha täiendavaid ettepanekuid eelkõige maksuvabade toetuste osas või küsimuses, mis käsitleb imporditud toodete lisamist ühenduste heitkogustega kauplemise süsteemi.

Valdkondlikud kokkulepped, mis põhinevad tööstusharule omastel tingimustel, aitavad kaasa heitkoguste vähendamisele rahvusvahelisel tasandil. Selliste valdkondlike kokkulepete tulemuseks peaks olema globaalne heitkoguste vähenemine ulatuses, mis on vajalik kliimamuutuse tõhusaks takistamiseks; need kokkulepped peaksid olema jälgitavad, usaldusväärsed ja nende kohta tuleks kehtestada kohustuslik jõustamise kord.

Saastuse kompleksne vältimine ja kontroll (IPPC (*Integrated Pollution Prevention and Control*))

Tööstusheiteid käsitlev ELI õigusraamistik koosneb IPPC-direktiivist ja nn valdkondlikest direktiividest. 2007. aasta detsembris tegi komisjon ettepaneku sõnastada ümber tööstusheiteid käsitlev direktiiv, IPPC-direktiiv ja asjakohased nn valdkondlikud direktiivid. Ettepaneku tekstis pööratakse enam tähelepanu parimatele võimalikele tehnoloogiatele ja kujunemisjärgus tehnoloogiale[20].

IPPC-direktiivis esitatud kõrged nõudmised ei ole alati kooskõlas kolmandate riikide vastavate nõuetega.

Jäätmeid käsitlevad õigusaktid

Komisjon on teinud ettepaneku jäätmete raamdirektiivi muutmise kohta, mida praegu arutatakse Euroopa parlamendis ja nõukogus. Eesmärgiks on parandada jäätmekäitlussüsteemi ja pakkuda suuremat õigusalast selgust ning vältida tarbetuid halduskulusid ja viivitusi.

Ettepanekus on esitatud mehhanism, milles selgitatakse, mis hetkest alates jäätmed ei ole enam jäätmed. Selleks peab komisjon komiteemenetluse korras vastu võtma tehnilistel nõuetel põhinevad spetsiifilised kriteeriumid.

REACH-direktiiv

Metallid kuuluvad REACH direktiivi kohaldamisalasse, kuid neil on teatavaid erijooni, mis vajavad tähelepanu; muu hulgas kuulub siia sulamitesse kuuluvate metallide hindamine.

2.3. Standardimine

Metallisektoris on standarditel suur tähtsus, eriti riigihankedirektiivide raames ning standardid on muutumas oluliseks ka kolmandate riikide turgudele pääsemisel.

Euroopa standardite kogumit, Eurokoodeksit, kasutatakse ehitiste ehitusliku kavandamise puhul kogu Euroopas ning seetõttu on see väga oluline Euroopa ehitussektorile ning ehitusega seotud metalltoodete vaba ringluse seisukohast.

---

[20] KOM(2007) 844 lõplik.

Meetmed

4. Komisjon valmistab ette oma 23. jaanuaril 2008. aastal avaldatud taastuvenergia ja kliimamuutuste paketis sätestatud meetmed energiamahuka tööstuse kohta, eelkõige nn süsinikdioksiidi lekke suhtes tundlike tööstussektorite ja neile alluvate sektorite määramise ja neile asjakohaste toetuste eraldamise kohta. Kõnealuses valdkonnas hindab komisjon, kas metallitööstus kvalifitseerub sellisele kohtlemisele. 2012. aasta järgset perioodi käsitleva globaalse kliimamuutuse kokkuleppe rahvusvaheliste läbirääkimiste taustal hindab komisjon taas kord energiamahuka tööstuse olukorda ja võib teha täiendavaid ettepanekuid eelkõige maksuvabade toetuste osas või küsimuses, mis käsitleb imporditud toodete lisamist ühenduste heitkogustega kauplemise süsteemi.

5. Komisjon uurib koostöös sidusrühmade ja kolmandate riikidega valdkondlike kokkulepete rolli selles, et globaalne heitkoguste vähenemine toimuks ulatuses, mis on vajalik kliimamuutuse tõhusaks takistamiseks. Need kokkulepped peaksid olema jälgitavad, usaldusväärsed ja nende kohta tuleks kehtestada kohustuslik jõustamise kord. Meede hõlmab parimate tavade metoodikat seoses andmete kogumise ja asjakohaste tulemuslikkuse näitajate väljatöötamisega.

6. IPPC valdkonnaga seoses püüab komisjon luua tihedamaid sidemeid parimatele võimalikele tehnoloogiatele osutavate dokumentide väljatöötamise protsessi, Euroopa teadusuuringute raamprogrammi ning konkurentsivõime ja uuendustegevuse raamprogrammi vahel, et toetada kujunemisjärgus tehnoloogiaid.

7. Jäätmeid käsitlevate õigusaktide valdkonnas ja jäätmete raamdirektiivi õigusloomeprotsessi lõpuleviimisega soovib komisjon tagada, et tööstusharul oleks lihtsam kasutada metallijäätmeid sekundaarse toorainena tasuval viisil.

8. REACH-direktiivi valdkonnas töötab komisjon tihedas koostöös sidusrühmade, Euroopa Kemikaaliameti ja liikmesriikidega välja tehnilised juhised, mis on seotud erilistes valmististes olevate ainetega.

9. Standardimise valdkonnas soovib komisjon koos liikmesriikidega propageerida metallidega seotud Eurokoodeksi[21] kasutamist ning vähendada erinevusi selles, kuidas vastavaid standardeid ELi piires kohaldatakse.

2.4. Innovatsioon, teadus- ja arendustegevus ning oskused

Konkurentsivõime säilitamise seisukohast on väga oluline innovatsioonivõime. Teadus- ja arendustegevuse roll kasvab nii toote kui ka tootmisprotsessi tasandil.

Tootetasandil on innovatsioon lõpptoote eristuvuse eelduseks. Erinevad metallid konkureerivad omavahel ning teiste materjalidega, nagu komposiidid, et näidata oma tehnilist ja majanduslikku üleolekut.

Tootmisprotsessis praegu kasutatavad tehnoloogiad on suhteliselt küpsed. Siiski otsib tööstusharu läbimurdelisi tehnilisi lahendusi. Näiteks projektis ULCOS (*Energy saving and ultra low CO_2 emissions on steel* – energiasääst ja ülimadalad CO_2 heitkogused terasetööstuses) osaleb kokku 48 partnerit, kes soovivad luua kriitilise massi, et terasesektor

[21] Kooskõlas komisjoni 19. detsembri 2003. aasta soovitusega 2003/887/EÜ.

suudaks vähendada oma heiteid eesmärgiks oleva 50 % võrra. Projekti esimene etapp kestab 2009. aastani, teine etapp lõpeb aastatel 2014–2015.

2003. aastal loodud terasetehnoloogia platvormi (ESTEP) raames teevad metallitootjad koostööd lõppkasutajate ja tootmisvahendite tarnijatega, et tulla toime uute väljakutsetega. Samasugust lähenemist kasutatakse ka 2005. aasta märtsis loodud maavarade säästva kasutamise Euroopa tehnoloogiaplatvormi (ETP SMR) raames, et suurendada innovatsioonivõimet, arendada uusi tooteid ja tõsta tootmisprotsessi tõhusust ja kasumlikkust, vähendades samas kulusid ja mõju keskkonnale.

Alumiiniumitööstus on loonud Euroopa alumiiniumitehnoloogia platvormi, et arendada ühtset lähenemist teadusuuringutele ja tehnoloogiale.

EL kasutab innovatsiooni, teadus- ja arendustegevuse ning oskustega seotud meetmete arendamiseks nelja peamist vahendit: seitsmendat raamprogrammi, söe ja terase teadusfondi, konkurentsivõime ja innovatsiooniprogrammi ning tõukefonde.

Meetmed

10. Tööstusharu peab seadma prioriteediks innovatsiooni ja teadusuuringutega seotud meetmed, rakendades muu hulgas suuremaid pikaajalisi projekte (nt ULCOS) ning Euroopa tehnoloogiaplatvormide raames välja töötatud strateegilisi uurimissuundi. Tuleb ära kasutada võimalusi, mida pakuvad ühenduse vahendid, ning toetada rahvusvahelist koostööd, võttes arvesse ka intellektuaalomandi kaitsega seotud küsimusi.

11. Liikmesriigid, ülikoolid, uurimiskeskused ja tööstusharu peavad välja töötama kõrge kvalifikatsiooniga tööjõu saadavusele suunatud asjakohased strateegiad, mis sisaldaksid partnerlusi ELi riikide vahel ning kolmandate riikidega.

12. Liikmesriike ja piirkondi kutsutakse üles edendama innovatsiooni metallitööstuses ning toetama tehnosiiret klastrites. Toetada tuleks ettevõtete inkubatsiooni, tehnosiiret, oskusi ning teaduspõhiste *spin-off*-ettevõtete algfaasis rahastamist. Erilist tähelepanu tuleks pöörata VKEde ja suure kasvupotentsiaaliga uute innovaatiliste ettevõtete abistamisele.

2.5. Välissuhted ja kaubanduspoliitika

Tooraine kättesaadavus on Euroopa tööstuse jaoks ülimalt oluline. Konkurentsivõime nõukogu palus 21. mail 2007 komisjonil välja töötada ühtse poliitilise lähenemise tööstusharu toorainega varustamisele, kus võetaks arvesse kõiki asjaga seotud ühenduse poliitikavaldkondi. Komisjoni prioriteediks on luua metalli ja selle tooraine kaubandusele võrdsed võimalused ühenduse kaubanduspoliitikas ning välissuhetes nii tööstusriikide kui ka areneva majanduse riikidega[22].

Kaubandust moonutavad menetlused on viimastel aastatel sagenenud. Mehhanisme on mitmeid, näiteks ekspordipiirangud, eksporditollimaksud, valikulised käibemaksu hüvitamised, subsiidiumid jne. Näiteks Venemaa kohaldab metallijäätmete ekspordi suhtes kuni 50 % tollimaksu, India kehtestas hiljuti rauamaagi eksporditollimaksu, Hiina ei luba välisfirmadel omandada enamusosalust terase- ja muude taoliste sektorite ettevõtetes ning on

[22] Vt ka lisa, tabelid 3 ja 5.

kehtestanud erinevaid mehhanisme, mis takistavad metalli tooraine eksporti ning annab valitsusepoolset toetust tooraine ostmiseks väljast.

Selline olukord põhjustab Euroopa tööstusharule tõsiseid raskusi ning sellega tuleb võidelda, kasutades kõiki võimalikke vahendeid, millest üks on dialoogi tõhustamine.

Rahvusvahelisel tasandil on küsimust käsitletud G8 tippkohtumisel, kus arutati maailma kaubaturgude olukorda ja hiljutisi hinnatõuse. G8 riigid soovivad jätkuvalt tagada vaba ja läbipaistvat turgu. [23]

Meetmed

13. Komisjon kasutab jätkuvalt kõiki vahendeid selliste kaubandustavade vastu, mis on vastuolus rahvusvaheliste kaubanduslepingutega.

14. Mitme- ja kahepoolsete kaubandusläbirääkimiste raames jätkab komisjon pingutusi, mis on suunatud metallide ja toorainete ekspordimaksude kasutamise vastu.

15. Komisjon esitab 2008. aastal teatise, mille eesmärk on parandada maavarade ja sekundaarse tooraine jätkusuutliku kättesaadavuse tingimusi ELi ja rahvusvahelisel tasandil[24].

16. Komisjon jätkab tihedat tööstusalast dialoogi tähtsamate kolmandate riikidega.

[23] 2007. aasta G8 tippkohtumise deklaratsioon, eesistuja kokkuvõte, 8.6.2007.

[24] Avalik arutelu: http://ec.europa.eu/enterprise/newsroom/cf/itemlongdetail.cfm?item_id=1249